

Warszawa, 19 września 2013 r.

Prokuratura Okręgowa w Białymstoku

**ul. Kilińskiego 14
15-950 Białystok**

Zawiadomienie o zamiarze popełnienia przestępstwa

Zawiadamiamy, że podczas konferencji prasowej w dniu 10.09.2012 w Centrum Prasowym PAP w Warszawie Tomasz Miśkiewicz poinformował, w imieniu Muzułmańskiego Związku Religijnego w RP, o zamiarze złożenia ofiary ze zwierząt, które ma się dokonać w dniu 15 października br., w ramach muzułmańskiego święta religijnego. Tę publiczną zapowiedź zrelacjonował m.in. dziennik „Rzeczpospolita” z dnia 11.09.2013 w tekście Pawła Rochowicza pt. "Trwa spór o legalność uboju rytualnego":

„(...) W dniu muzułmańskiego Święta Ofiarowania (Kurban Bajram), przypadającego 15 października, polscy wyznawcy islamu zamierzają złożyć tradycyjne ofiary ze zwierząt. Zapowiedział to wczoraj ich przywódca, mufti Tomasz Miśkiewicz”.

Ustawa z dnia 21.08.1997 r. o ochronie zwierząt (u.o.z.) zabrania zabijania zwierząt oprócz wyliczonych dokładnie przypadków. Przepis art. 6 ust.1 stwierdza:

„Zabrania się zabijania zwierząt, z wyjątkiem:

- 1) uboju i uśmiercania zwierząt gospodarskich oraz uśmiercania dzikich ptaków i ssaków utrzymywanych przez człowieka w celu pozyskania mięsa i skór,
- 2) połowu ryb zgodnie z przepisami o rybołówstwie i rybactwie śródlądowym,
- 3) konieczności bezzwłocznego uśmiercania,
- 4) działań niezbędnych do usunięcia poważnego zagrożenia sanitarnego ludzi lub zwierząt,
- 5) usuwania osobników bezpośrednio zagrażających ludziom lub innym zwierzętom, jeżeli nie jest możliwy inny sposób usunięcia zagrożenia,

- 6) polowań, odstrzałów i ograniczania populacji zwierząt łownych,
- 7) usypiania ślepych miotów

– prowadzonych zgodnie z art. 33 oraz przepisami odrębnymi”.

Naruszenie tego przepisu penalizowane jest na podstawie przepisu art. 35 ust. 1 tej ustawy:

„Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33 lub art. 34 ust. 1–4 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”.

Zabijanie zwierząt dla celów liturgicznych (religijne „ofiarowanie” zwierząt) nie mieści się w żadnym w wyjątków wskazanych w art. 6 ust. 1 u.o.z., jest zatem przestępstwem opisanym w art. 35 ust. 1 u.o.z.

Zapowiedź Tomasza Miśkiewicza, jak i cała konferencja prasowa, miały za kontekst szeroko znaną kwestię tzw. „uboju rytualnego”. Chcemy jednak wskazać, że zamiar popełnienia czynu, o którym zawiadamiamy, dotyczy innej kwestii prawnej. Kontrowersje w sprawie „uboju rytualnego” dotyczą sposobu wykonywania uboju, tj. wyłączania świadomości (ogłuszania) zwierząt przed ich uśmiercaniem lub zaniechania tej czynności. Tłem prawnym tych kontrowersji jest zasada ogłuszania przyjęta w prawie unijnym i krajowym oraz dopuszczalność wyjątku „religijnego” w prawie europejskim i brak takiego wyjątku w prawie krajowym. Nie ma natomiast wątpliwości, że chodzi o „ubój” czyli „uśmiercanie w celu pozyskania mięsa”, a więc czynności zasadniczo legalne na gruncie art. 6 ust. 1 pkt 1 u.o.z. Tymczasem zabijanie dla celów liturgicznych (religijne „ofiarowanie” zwierząt) jest zakazane ustawą z powodu samego celu, niezależnie od sposobu wykonania tej czynności. Prawo unijne i międzynarodowe nie wypowiada się na temat zabijania zwierząt w celach religijnych, więc zakaz taki nie podlega tym kontrowersjom, co „ubój rytualny”.

O niedozwolonym celu zabijania zwierząt świadczą wypowiedzi Tomasza Miśkiewicza oraz publikacje Muzułmańskiego Związku Religijnego w RP:

“(…) Jednym z bardzo ważnych wydarzeń muzułmańskich jest Kurban Bajram, Święto Ofiarowania, podczas którego składa się właśnie ofiarę ze zwierzęcia.”

(Mufti Tomasz Miśkiewicz, Oświadczenie w sprawie zakazu uboju rytualnego, Białystok, 21 marca 2013 r. <http://www.mzr.pl/pl/news.php?id=64&idx=496>)

„(...) świętować jedno z głównych świąt muzułmańskich, czym jest Kurban Bajram, bo bez złożenia ofiary tych świąt nie ma dla nas.”

(Mufti Tomasz Miśkiewicz, Posiedzenie Sejmowej Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych w dniu 08.05.2013)

„(...) Kurban jest to rytualna ofiara, na którą składa się zabicie określonych prawem muzułmańskim zwierząt w imię Boga. Ten akt religijny przypomina nam wielką pobożność, oddanie i miłość Ibrahima (Abrahama) i jego syna Ismaila (Izmaela) do Boga. Wysłannik Boży Ibrahima był gotów przynieść Bogu w ofierze własnego syna Ismaila, z drugiej strony Ismail był gotów ofiarować dla Boga własne życie. Życie Ibrahimowego syna zostało oszczędzone po powstrzymaniu przez Allaha posłusznej ręki ojca, gotowego zabić syna przygotowanego na śmierć i zostało okupione koźlęciem. Składanie ofiary stało się corocznymi obchodami upamiętniającymi ową okazję i podziękowanie Allahowi (Bogu) za Jego łaskę. Gotowość Ibrahima do złożenia w ofierze Ismaila została uwieczniona w islamskiej instytucji "Ofiary", która stanowi integralną część ceremonii Hadżu (pielgrzymki)”.

(artykuł na temat święta Kurban Bajram na stronach internetowych MZRwRP, http://www.mzr.pl/pl/kurban.php?id_kur=3)

Liturgiczne ofiarowanie zwierząt nie może być traktowane jako ubój w rozumieniu prawa, nawet wtedy, gdy mięso ofiary jest, po jej spełnieniu, rozdzielane w celu konsumpcji:

„Po zakończeniu nabożeństwa muzułmanie składają ofiary – kurbany. Mięso jest rozdzielane pomiędzy krewnych ofiarodawcy oraz zebranych muzułmanów. (...) Oprócz duchowego wymiaru Kurban ma też wymiar społeczno-humanitarny, gdyż dzielenie się mięsem ofiarnym umacnia więzi międzyludzkie, kształtuje świadomość braterstwa i przyjaźni, buduje zdrowe społeczeństwo, pozbawione skąpstwa i egoizmu”

(z artykułu j.w.).

Jak wskazuje ten opis, konsumpcja mięsa ofiarowanego zwierzęcia ma przede wszystkim charakter liturgiczny w ramach tego święta. Taki charakter konsumpcji mięsa musi być odróżniony od religijnych norm codziennego odżywiania się, które zakazują spożywania mięsa z uboju poprzedzonego ogłuszeniem (tabu pokarmowe). Religijne normy żywieniowe muzułmanów (halal) czy też żydów (kaszrut) dyskwalifikują takie mięso jako „nieczyste”, wywodząc to z zakazu spożywania mięsa zwierząt chorych (uszkodzonych) i martwych (padliny).

Rozróżnienie to jest istotne o tyle, że możliwość przestrzegania religijnego tabu pokarmowego wchodzi w zakres wolności religijnej, tzn. uniemożliwienie przestrzegania go stanowiłoby naruszenie art. 9 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (współbrzmiącego z art. 53 Konstytucji RP). Natomiast wolność religijna nie obejmuje prawa do osobistego udziału w czynnościach uboju i procesie jego certyfikacji, o ile odpowiednie mięso jest osiągalne. Tak wynika z wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 27 czerwca 2000 r. w sprawie nr 27417/95, (pkt 80 i 82).

Wnioskujemy, że jeśli ubój „rytualny”, czyli czynność zabijania podjęta dla pozyskania mięsa zgodnego z wymaganiami religijnymi, sama w sobie nie podlega jeszcze ochronie prawa do uzewnętrzniania religii (bo ochronie takiej podlega tylko tabu pokarmowe), to tym bardziej poza zakresem wolności religijnej jest zabijanie zwierząt w celach liturgicznych, a więc zasadniczo innych niż jakiegokolwiek pozyskanie mięsa.

Jak wiadomo, liturgia ofiarowania wywodzi się z najgłębszych, wspólnych korzeni historycznych judaizmu, chrześcijaństwa i islamu. Obecna jest także w innych religiach. Jednak składanie ofiar z zwierząt przez ich faktyczne zabijanie, zawsze było wykluczone w chrześcijaństwie i od wieków jest nieobecne w judaizmie. W aktualnych polskich kontrowersjach wokół żydowskiego tabu pokarmowego sami zainteresowani żydzi podkreślają, że tzw. „ubój rytualny” nie ma charakteru samoistnego obrzędu, a jedynie służy ich odwiecznym zasadom żywieniowym, nieodłącznym od zasad pobożnego życia codziennego. To by znaczyło, że na gruncie judaizmu „ubój rytualny” nie ma związku z liturgią, tzn. nie jest samoistnym „obrzędem religijnym” w rozumieniu art. 53 Konstytucji RP oraz art.2 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. .

Wyznawcy islamu, obok podlegania analogicznym zasadom żywieniowym, nie zerwali z liturgią ofiarowania zwierząt, czego wyrazem jest opisane wyżej święto. Zatem z punktu widzenia świeckiego prawa ochrony zwierząt oraz świeckiej koncepcji wolności religijnej stanowi to osobne zagadnienie od kwestii tzw. „uboju rytualnego” i uzasadnia podejrzenie przestępstwa nieuzasadnionego zabijania zwierząt, tj. łamania przepisu art. 6 ust. 1 u.o.z.

W latach ubiegłych czyny składania ofiary ze zwierząt w ramach święta Kurban Bajram miały miejsce we wsiach Bohoniki (gmina Sokółka) i Kruszyniany (gmina Krynki), co zostało udokumentowane w mediach, m.in.:

<http://wiadomosci.wp.pl/gid,13963944,kat,7631,title,Swieto-Ofiarowania-w-Polsce,galeria.html>

W związku z powyższym prosimy o podjęcie przez właściwe organy ścigania stosownych działań w celu uniemożliwienia popełnienia zapowiadanego przez Tomasza Miśkiewicza przestępstwa zabijania zwierząt w celu innym niż dopuszczone prawem.

Oświadczamy także, iż w tej sprawie organizacje składające niniejsze powiadomienie będą wykonywać prawa pokrzywdzonego na zasadzie art. 39 ustawy o ochronie zwierząt.

Dorota Wiland, prezes zarządu
Fundacji na Rzecz Ochrony Zwierząt IUS ANIMALIA
ul. Kościuszki 35, lok. 3
05-800 Pruszków

Dorota Wiland
Prezes Zarządu
Fundacja na Rzecz Ochrony Zwierząt
IUS ANIMALIA

Agnieszka Lechowicz, prezes zarządu
Stowarzyszenia Obrona Zwierząt
ul. 11 Listopada 29
28-300 Jędrzejów

STOWARZYSZENIE OBRONA ZWIERZĄT
28-300 Jędrzejów, ul. 11 Listopada 29
tel. 0 607-171-458
KRS 0000292939 REGON 260199276
NIP 656.22-72-801
ALIOR BANK S.A. 75 2490 0005 0000 4300 7390 2082

PREZES
Stowarzyszenia Obrona Zwierząt

Agnieszka Lechowicz

Tadeusz Wypych, członek zarządu
Fundacji dla Zwierząt ARGOS
ul. Garncarska 37A
04-886 Warszawa

Fundacja dla Zwierząt
ARGOS
04-886 Warszawa, ul. Garncarska 37 A
KRS: 286138
www.argos.org.pl

CZŁONEK ZARZĄDU

Tadeusz Wypych

do wiadomości:

Prokurator Generalny Andrzej Seremet, ul. Rakowiecka 26/30, 02-528 Warszawa